

Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. [106/2006](#), [112/2008](#), [70/2011](#), [101/2012](#) - [I](#) и [II](#) и [13/2014](#).

Члан 1.

Овим правилником утврђују се стандарди и поступак за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

Стандарди из става 1. овог члана одштампани су уз овај правилник и чине његов саставни део.

Члан 2.

Поступку акредитације високошколских установа и студијских програма (у даљем тексту: акредитација) подлежу све високошколске установе у Републици Србији и студијски програми које изводе.

Члан 3.

Поступак акредитације спроводи се на захтев министарства надлежног за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство), оснивача, односно саме високошколске установе.

У име високошколске установе захтев из става 1. овог члана подноси пословодни орган, по претходно донетој одлуци стручног органа.

Захтев за акредитацију се подноси Комисији за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија), преко Министарства, а на обрасцу чију садржину утврђује Комисија.

Члан 4.

Уз захтев за акредитацију доставља се документација која садржи:

- назив, седиште, одговорно лице (ректор, декан, директор, секретар);
- акт о оснивању и издате дозволе за рад;
- студијске програме које изводи високошколска установа;
- извештај о самовредновању;
- план рада најмање за текућу и наредну годину и извештај о раду у претходној години;
- податке о студентима;
- податке о уписној политици: критеријуме и начин рангирања и уписа кандидата;
- податке о наставном особљу;
- податке о уџбеницима;
- податке о библиотеци и информатичкој опреми;
- податке о простору и опреми: доказе о власништву/закупу, доказе о урбанистичким условима, податке о површини, структури простора, податке о техничкој опреми (број, намена, старост);
- биланс стања и успеха за претходну годину, финансијски план за текућу и наредну годину, финансијски извештај са изворима финансирања и начином употребе финансијских средстава.

Члан 5.

Министарство врши проверу комплетности захтева за акредитацију и достављене документације из члана 4. овог правилника.

У случају када је документација непотпуна, Министарство налаже подносиоцу захтева да комплетира документацију у року од осам дана од дана пријема налога Министарства.

Ако подносилац захтева не поступи у складу са налогом Министарства, сматра се да је одустао од захтева.

Члан 6.

Ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију, Комисија образује поткомисију у чијем саставу су најмање два члана из одговарајућег образовно-научног, односно образовно-уметничког поља и један студент са листе студената коју, у складу са својим општим актом, утврђује Студентска конференција универзитета Србије, односно Студентска конференција академија струковних студија Србије.

Студент учествује у раду поткомисије из става 1. овог члана без права одлучивања и има право на накнаду за рад у складу са актом који доноси Национални савет за високо образовање.

Накнада за рад студента исплаћује се из средстава из којих се, у складу са Законом о високом образовању, финансира рад Комисије.

Ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију, Комисија образује поткомисију у чијем саставу су најмање два члана из одговарајућег образовно-научног, односно образовно-уметничког поља и један студент са листе студената коју, у складу са својим општим актом, утврђује Студентска конференција универзитета Србије, односно Студентска конференција академија струковних студија Србије.

Студент учествује у раду поткомисије из става 1. овог члана без права одлучивања.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и лице стручно за одговарајућу област, које Комисија одређује са листе привредника коју утврђује Привредна комора Србије у складу са својим општим актом.

Студент из става 1. овог члана и лице стручно за одговарајућу област из става 3. овог члана имају право на накнаду за рад у поткомисији, у складу са актом Националног савета за високо образовање.

Накнада из става 4. овог члана исплаћује се из средстава из којих се, у складу са Законом о високом образовању, финансира рад Комисије.

Ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију, Комисија образује поткомисију у чијем саставу су најмање два члана Комисије и један студент са листе студената коју, у складу са својим општим актом, утврђује Студентска конференција универзитета Србије, односно Студентска конференција академија струковних студија Србије.

Студент учествује у раду поткомисије из става 1. овог члана без права одлучивања.

У саставу поткомисије из става 1. овог члана може бити и лице стручно за одговарајућу област, које одређује Комисија са листе привредника коју утврђује Привредна комора Србије у складу са својим општим актом.

У саставу поткомисије из члана 1. овог члана може бити и међународни експерт, у случају када се обавља акредитација универзитета и академија струковних студија.

Студент из става 1. овог члана, лице стручно за одговарајућу област из става 3. овог члана и међународни експерт из става 4. овог члана, имају право на накнаду за рад у поткомисији, у складу са актом Националног савета за високо образовање.

Накнада из става 5. овог члана исплаћује се из средстава из којих се у складу са Законом о високом образовању финансира рад Комисије.

+ **Види:**
чл. 1. **1.** **Правилника** - **70/2011-133.**
чл. 1. **1.** **Правилника** - **101/2012-25.**
чл. 1. **Правилника - 13/2014-40.**

Члан 7.

Комисија на предлог поткомисије из члана 6. овог правилника одређује два рецензента за анализу и оцену резултата самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе.

Сваки рецензент анализира документацију и оцењује:

- да ли је самовредновање изведено на основу стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе;
- који су стандарди при самовредновању и оцењивању квалитета испуњени у целини, који делимично, а који нису испуњени;
- које су области деловања високошколске установе у квалитативном смислу задовољавајуће, које су делимично задовољавајуће и које су незадовољавајуће.

О извршеној анализи из става 2. овог члана рецензент подноси поткомисији извештај, који садржи оцену квалитета високошколске установе и предлог мера за отклањање уочених слабости.

Члан 8.

Поткомисија утврђује чињенице од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију непосредним увидом у рад високошколске установе, а о доласку обавештава високошколску установу петнаест дана пре планираног доласка.

Високошколска установа је дужна да поткомисији обезбеди све тражене податке и слободан приступ и увид у наставни процес и процес управљања.

Након спроведеног непосредног увида, поткомисија сачињава извештај који садржи оцену квалитета високошколске установе.

Члан 9.

На основу извештаја рецензента из члана 7. став 3. овог правилника и извештаја поткомисије из члана 8. став 3. овог правилника, поткомисија утврђује предлог одлуке о акредитацији и доставља га Комисији у року од два месеца од извршења непосредног увида у рад високошколске установе.

Уз предлог одлуке о акредитацији достављају се извештаји из члана 7. став 3. и члана 8. став 3. овог правилника.

Члан 10.

Комисија на првој седници након пријема предлога одлуке о акредитацији разматра достављени предлог и доноси одлуку о акредитацији.

Одлука о акредитацији је донета ако за њу гласа више од половине укупног броја чланова Комисије.

Одлуком Комисије се :

- прихвата захтев за акредитацију и издаје уверење о акредитацији;
- одбија захтев за акредитацију и доноси решење о одбијању захтева за акредитацију.

Комисија може одложити доношење одлуке о захтеву за акредитацију и упутити високошколској установи акт упозорења којим се констатују недостаци у погледу испуњености услова, квалитета рада високошколске установе, односно студијског програма и одређује рок за отклањање тих недостатака, о чему доноси закључак.

Члан 11.

Против решења којим се одбија захтев за акредитацију, оснивач или високошколска установа може поднети жалбу Националном савету за високо образовање (у даљем тексту: Национални савет), у року од 30 дана од дана пријема решења.

Члан 12.

Национални савет ће одбацити жалбу кад утврди да је недопуштена, неблаговремена или поднета од неовлашћеног лица.

Национални савет ће одбити жалбу кад утврди да је поступак акредитације правилно спроведен и да је решење донето у складу са законом и овим правилником.

Кад Национални савет утврди да је у поступку акредитације било пропуста, може:

- поништити решење Комисије и сам донети одлуку о захтеву за акредитацију на основу чињеница које је утврдила Комисија;
- поништити решење и наложити Комисији да понови поступак акредитације, у целини или делимично.

У поступку решавања по жалби, Национални савет може тражити од Комисије допуну података од значаја за доношење одлуке.

Одлука Националног савета је коначна.

Члан 13.

Одлука Националног савета којом је утврђено да високошколска установа, односно студијски програм испуњавају услове за акредитацију, замењује уверење о акредитацији.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

I. СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Стандард 1: Основни задаци и циљеви високошколске установе

Високошколска установа има утврђене основне задатке и циљеве који су у складу са циљевима високог образовања, који су утврђени законом.

Основни задаци показују друштвену оправданост постојања високошколске установе, одређују општи правац њене делатности и основ су за препознавање приоритета високошколске установе у будућем раду.

Основне задатке високошколске установе, сажето изражене, утврђује орган управљања високошколске установе и објављују се у одговарајућој публикацији установе.

Циљеви високошколске установе произилазе из основних задатака, одређују конкретне резултате које та високошколска установа жели да оствари и представљају основу за контролу њеног рада.

Циљеви су конкретни, оствариви и мерљиви у складу са расположим могућностима и ближе одређују делатност високошколске установе.

Све активности високошколске установе, а посебно развој студијских програма, су у складу са утврђеним основним задацима и циљевима високошколске установе.

Високошколска установа периодично преиспитује своје основне задатке и циљеве, вреднујући њихову сврсисходност у процесу планирања и расподеле средстава.

Стандард 2: Планирање и контрола

Да би остварила основне задатке и циљеве високошколска установа врши планирање и контролу резултата свих облика образовних, научних, уметничких, истраживачких и стручних активности у оквиру своје делатности.

Високошколска установа има прописан поступак краткорочног и дугорочног планирања. Планирање се врши на основу анализе унутрашњих и спољашњих чинилаца. Планирање је засновано на систематичном и сталном прикупљању података и њиховој стручној анализи. Резултати планирања су плански документи који су доступни јавности и примењују се у пракси.

Високошколска установа редовно и систематично контролише испуњавање основних задатака, дајући приоритет остварењу образовних циљева. Контрола се обавља поређењем планираних и остварених циљева и поређењем резултата високошколске установе са њеним резултатима у претходном периоду и са резултатима сличних високошколских установа у земљи и свету. О резултатима контроле високошколска установа сачињава извештај који је доступан јавности.

Високошколска установа редовно преиспитује делотворност спроведеног планирања и контроле и ради на њиховом унапређењу.

Стандард 3: Организација и управљање

Високошколска установа има организациону структуру и систем управљања који обезбеђују постизање задатака и циљева високошколске установе.

Овлашћења и одговорности органа управљања, стручних органа високошколске установе, као и студентског парламента утврђени су статутом високошколске установе.

Рад органа управљања, стручних органа и студентског парламента периодично се оцењује.

Стандард 4: Студије

Садржај квалификација и диплома појединих врста и нивоа студија одговарају карактеру и циљевима студијских програма. Студијски програми високошколске установе су у складу са основним задацима и циљевима и служе њиховом испуњењу. Високошколска установа систематично и ефективно планира, спроводи, надгледа, вреднује и унапређује квалитет студијских програма.

Квалификације које означавају завршетак основних струковних студија стичу студенти:

- који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које оспособљава за коришћење стручне литературе;
- који су у стању да примене знање и разумевање у професији;
- који су у стању да пренесу знања на друге;
- који поседују способност да наставе студије;
- који поседују способност за тимски рад.

Квалификације које означавају завршетак основних академских студија стичу студенти:

- који су показали знање у области студирања које се заснива на претходном образовању и које је на нивоу који омогућава коришћење стручне литературе, али истовремено обухвата неке аспекте који се ослањају на кључна знања њиховог поља студирања;
- који су у стању да примене своје знање и разумевање на начин који указује на професионални приступ послу или звању и који имају способности које се најчешће исказују смишљањем и одбраном аргумената и решавањем проблема унутар поља студирања;
- који имају способност да прикупљају и тумаче потребне податке;
- који имају способност размишљања о релевантним друштвеним, научним или етичким питањима;
- који су у стању да о свом раду и резултатима рада обавештавају стручну и ширу јавност;
- који су развили способности које су неопходне за наставак студија.

Квалификације које означавају завршетак дипломских академских студија стичу студенти:

- који су показали знање и разумевање у области студирања, које допуњује знање стечено на основним академским студијама и представља основу за развијање критичког мишљења и примену знања;
- који су у стању да примене знање у решавању проблема у новом или непознатом окружењу у ширим или мултидисциплинарним областима унутар образовнонаучног, односно образовно-уметничког поља студија;
- који имају способност да интегришу знање, решавају сложене проблеме и да расуђују на основу доступних информација које садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;
- који су у стању да на јасан и недвосмислен начин пренесу знање и начин закључивања стручној и широј јавности;

- који поседују способност да наставе студије на начин који ће самостално изабрати.

Квалификације које означавају завршетак специјалистичких академских студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и способности у одабраним ужим научним и уметничким областима специјализације, засновано на знању и вештинама стеченим на дипломским академским студијама и одговарајуће је за истраживање у датим ужим научним и уметничким областима студија;

- који су у стању да примене стечено продубљено знање, разумевање и способности стечене током специјалистичких студија за успешно решавање сложених проблема у новом или непознатом окружењу, у ужим научним и уметничким областима студија;

- који имају повећану способност да повежу стечена знања и решавају сложене проблеме, да расуђују и да на основу доступних информација доносе закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине и резултате истраживања у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

Квалификације које означавају завршетак специјалистичких струковних студија стичу студенти:

- који су показали продубљено знање, разумевање и стручне вештине у одабраним ужим областима специјализације, које се заснива на знању и вештинама стеченим на основним струковним или основним академским студијама, као вид посебне припреме и одговарајуће је за успешан рад у области специјализације;

- који су у стању да примене продубљено знање, разумевање и вештине за успешно решавање сложених проблема у делимично новом или непознатом окружењу ужим областима студија;

- који су стекли знања и вештине потребне за тимски рад при решавању сложених проблема из струке;

- који имају повећану способност да интегришу стечена знања и вештине, да расуђују и дају на основу доступних информација могуће закључке који истовремено садрже промишљања о друштвеним и етичким одговорностима повезаним са применом њиховог знања и судова;

- који су у стању да ефикасно прате и усвајају новине у области специјализације и да на јасан и недвосмислен начин пренесу своје закључке, знање и поступак закључивања стручној и широј јавности.

Квалификације које означавају завршетак докторских студија стичу студенти:

- који су показали систематско разумевање одређеног поља студија;

- који су савладали вештине и методе истраживања на том пољу;

- који су показали способност концепирања, пројектовања и примене;

- који су показали способност прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета;

- који су оригиналним истраживањем и радом постигли остварење које проширује границе знања, које је објављено и које је референца на националном и међународном нивоу;

- који су способни за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја;

- који могу да пренесу стручна знања и идеје колегама, широкој академској заједници и друштву у целини;

- који су у стању да у академском и професионалном окружењу промовишу технолошки, друштвени или културни напредак.

Сваки студијски програм је повезана и усклађена целина која обухвата циљеве, структуру и садржај, политику и процедуру уписа студената, методе учења и начин провере знања, исходе учења и компетенције студената.

Високошколска установа која нуди више студијских програма осигурава да сви програми испуњавају основне стандарде квалитета и да између њих постоји потребан степен усаглашености.

Високошколска установа објављује циљеве сваког од студијских програма који остварује. Циљеви укључују постизање одређених знања и стручности и методе за њихово стицање. Циљеви могу да укључе развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама, потребним за развој каријере.

Студијски програми имају усклађену структуру одговарајуће ширине и дубине и примерене методе учења.

Високошколска установа редовно планира и вреднује резултате својих студијских програма. Те активности су засноване на утврђеним циљевима и расположивим средствима.

Високошколска установа стално развија, унапређује и преиспитује садржаје својих студијских програма, у чему одлучујућу улогу има наставно особље.

Сваки предмет из студијског програма исказује се бројем ЕСПБ бодова. Обим студија изражава се збиром ЕСПБ бодова. Број ЕСПБ бодова потребних за стицање дипломе, уређује се законом. Између различитих студијских програма може се вршити преношење ЕСПБ бодова.

Стандард 5: Научноистраживачки и уметнички рад

Високошколска установа која остварује академске студије има организован научноистраживачки и уметнички рад.

Високошколска установа непрекидно осмишљава, припрема и реализује научноистраживачке и уметничке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне пројекте.

Високошколска установа утврђује поступак и критеријуме за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научноистраживачког, односно уметничког рада наставног особља.

Садржај и резултати научноистраживачког, уметничког и стручног рада установе усклађени су са циљевима високошколске установе и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања.

Знања до којих високошколска установа долази спровођењем научноистраживачког и уметничког рада укључују се у наставни процес.

Високошколска установа подстиче и обезбеђује услове наставном особљу да се активно бави научноистраживачким, уметничким и стручним радом и да што чешће објављује резултате тог рада.

Високошколска установа обавља и подстиче издавачку делатност у складу са својим могућностима.

У циљу комерцијализације резултата научноистраживачког и уметничког рада универзитет, односно друга високошколска установа може бити оснивач центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког парка и других организационих јединица.

Стандард 6. Наставно особље

Високошколска установа запошљава наставнике, истраживаче и сараднике који својом научном, уметничком и наставном делатношћу омогућавају испуњење основних задатака и циљева установе. Наставно особље компетентно остварује студијске програме и испуњава остале додељене задатке.

Број наставника одговара потребама студијских програма које установа реализује. Укупан број наставника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује тако да наставник остварује просечно 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад и теренски рад) годишње, односно 6 часова недељно.

Ангажовање по наставнику не може бити веће од 12 часова активне наставе недељно. Притом, од укупног броја потребних наставника најмање 70% мора бити у сталном радном односу са пуним радним временом од укупног броја предмета на

студијском програму за који се тражи дозвола за рад. За студијске програме у пољу уметности тај број не може бити мањи од 50%.

Од укупног броја наставника потребних за обављање наставе по годинама студија за студијски програм за који се тражи дозвола за рад, академије струковних студија и високе школе струковних студија, изузев у пољу уметности, морају да имају најмање 50% наставника са стеченим научним називом доктора наука.

Број сарадника одговара потребама остварења студијских програма. Укупан број сарадника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које установа реализује а да при томе сваки сарадник остварује просечно 300 часова активне наставе годишње, односно просечно 10 часова активне наставе недељно, осим у пољу уметности.

Научне, уметничке и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно-научном, односно образовно-уметничком пољу и нивоу њихових задужења. Квалификације се доказују дипломама, објављеним радовима, уметничким делима, као и евиденцијом о педагошким квалитетима и одговарајућем професионалном искуству.

Уколико високошколска установа на пословима сарадника у настави запошљава студенте дипломских академских или специјалистичких студија, они морају имати просек оцена на основним студијама најмање осам (8).

Високошколска установа бира у звање асистента студента докторских студија који је претходне нивое студија завршио са укупном просечном оценом најмање осам (8) и који показује смисао за наставни рад. Високошколска установа обезбеђује довољан број асистената за квалитетно извођење студијских програма и континуално подмлађивање наставничког кадра.

Установа обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научно, уметничко и професионално напредовање и развој. Установа обезбеђује наставницима и сарадницима услове за научни, уметнички и истраживачки рад, учешће на домаћим и међународним научним скуповима, прикупљање потребне литературе, планирање и извођење истраживања.

Стандард 7. Ненаставно особље

Високошколска установа има ненаставно особље које својим стручним и професионалним радом обезбеђује успешну реализацију студијских програма, основних задатака и циљева студијских програма високошколске установе.

Високошколска установа има најмање једног библиотекара. Високошколска установа на којој студира преко 500 студената има најмање два библиотекара са високим образовањем и једног књижничара. На струковним студијама високошколска установа на којој студира преко 500 студената има једног библиотекара са високим образовањем и једног књижничара.

Високошколска установа на којој студира до 500 студената, организује студентску службу са најмање два извршиоца и додатно једног извршиоца за 1000 студената и још по једног извршиоца на сваких наредних 2000 студената.

Високошколска установа има најмање једног извршиоца са високим образовањем на пословима информационог система.

Високошколска установа има најмање једног извршиоца - дипломираног правника - на пословима секретара.

Стандард 8. Студенти

Сагласно основним задацима високошколска установа утврђује услове за упис студената и на основу тога врши избор кандидата. Високошколска установа обезбеђује потребне услове студентима за успешно савладавање студијских програма.

Високошколска установа расписује конкурс за упис на студије. Конкурс садржи: број студената за одређене студијске програме, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, као и висину школарине коју плаћају студенти чије се студирање не финансира из буџета.

Број студената који високошколска установа уписује мора бити усклађен са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима.

Кандидат за упис на студије првог степена полаже пријемни испит или испит за проверу склоности и способности, у складу са статутом високошколске установе. Редослед кандидата утврђује се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању и резултата на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности.

Високошколска установа непрекидно и систематски прати успех студената и њихово напредовање на сваком од студијских програма које изводи и предузима мере подршке у случају незадовољавајућег успеха студената.

Успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно се прати и вреднује током извођења наставе. Укупна оцена студента на једном предмету се састоји од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за показано знање на испиту. Минимално учешће оцене коју студент добија током наставе у укупној оцени је 30%, а максимално 70%.

Лице које заврши студије стиче одговарајући стручни, академски, односно научни назив у складу са законом.

Својство студента престаје у случајевима предвиђеним законом.

Стандард 9. Простор и опрема

Високошколска установа обезбеђује простор и опрему неопходне за квалитетно извођење свих облика наставе. Стандарди простора и опреме одређују се по образовно-научним, односно образовно-уметничким пољима.

Високошколска установа обезбеђује простор за извођење наставе, и то:

- објекте са најмање 4 m² бруто простора по студенту, односно 2 m² по студенту за извођење наставе по сменама, осим за поље уметности;

- амфитеатре, учионице, лабораторије, односно друге просторије за извођење наставе, као и библиотечки простор и читаоницу, у складу са потребама образовног процеса одређеног образовно-научног, односно образовно-уметничког поља;

- одговарајући радни простор за наставнике и сараднике:

- место у амфитеатру, учионици и лабораторији за сваког студента.

Високошколска установа обезбеђује простор за административне послове и то најмање две канцеларије за потребе студентске службе и секретаријата.

Простор који обезбеђује високошколска установа за потребе наставе и за потребе управе, мора да задовољи одговарајуће урбанистичке, техничко технолошке и хигијенске услове. Простор мора бити у објектима који имају потребне грађевинске и употребне дозволе. Уколико објекти за потребе наставе и управљања нису у власништву високошколске установе или јој нису дати на коришћење, она обезбеђује закуп тих објеката за период од најмање пет година.

Високошколска установа обезбеђује потребну техничку опрему за савремено извођење наставе у складу са потребама студијског програма.

Високошколска установа обезбеђује опрему и извођење наставе у складу са здравственим и сигурносном стандардима о чему обавештава студенте.

Високошколска установа обезбеђује простор за рад студентског парламента.

Стандард 10. Библиотека, уџбеници и информациона подршка

Високошколска установа има одговарајућу библиотеку снабдевену потребним уџбеницима за извођење наставе и информационе ресурсе и сервисе које користи у циљу испуњења основних задатака.

Високошколска установа има библиотеку снабдевену литературом која својим нивоом и обимом обезбеђује подршку наставном процесу и научноистраживачком и уметничком раду. Библиотека располаже са најмање 1000 библиотечких јединица из области из које изводи наставни процес.

Високошколска установа обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним наставним средствима. Учила и

помоћна наставна средства морају бити расположиви на време и у броју довољном да се обезбеди нормално одвијање наставног процеса.

Високошколска установа располаже информационом опремом, која је неопходна за студирање и научноистраживачки и уметнички рад. Високошколска установа обезбеђује најмање једну рачунарску учионицу са најмање 20 рачунара и са приступом интернету.

Високошколска установа обезбеђује неопходну обуку наставника, сарадника и студената у циљу ефективног коришћења библиотеке и осталих информационих ресурса.

Стандард 11. Извори финансирања

Извори финансирања високошколске установе довољни су да обезбеде квалитетно извођење наставе најмање за период трајања студијског програма.

Високошколска установа остварује позитивне финансијске резултате у периоду од најмање три године.

Високошколска установа има јавности доступан финансијски план за период законом прописаног трајања студијског програма, који је саставни део пословног плана високошколске установе. Финансијски план садржи јасно представљене будући планиране приходе и расходе по врстама и динамици.

Уколико је неопходно, високошколска установа обезбеђује потребне банкарске кредите и гаранције.

Стандард 12. Унутрашњи механизми за осигурање квалитета

Високошколска установа доноси и реализује стратегију обезбеђења квалитета у своме раду.

Високошколска установа утврђује јасно и подробно формулисану стратегију обезбеђења квалитета наставног процеса, управљања високошколском установом, ненаставних активности као и услова рада и студирања, која је доступна јавности.

Високошколска установа образује посебну комисију за обезбеђење квалитета, из реда наставника, сарадника, ненаставног особља и студената.

Високошколска установа спроводи у пракси утврђену стратегију обезбеђења квалитета и у том циљу предузима потребне активности за реализацију стратегије обезбеђења квалитета и предузима мере за отклањање уочених неправилности. Високошколска установа посебно прати квалитет извођења наставе, обављања испита, успешност студената у студирању у целини и на појединачним предметима, квалитет уџбеника и предузима потребне мере за отклањање уочених недостатака.

Студенти имају активну улогу у доношењу и спровођењу стратегије обезбеђења квалитета. Посебно је значајна оцена квалитета наставног процеса која се утврђује анкетирањем студената.

Самовредновање је саставни део стратегије обезбеђења квалитета и спроводи се у интервалима од највише три године. У поступку самовредновања разматра се и оцена студената о квалитету наставног процеса.

Високошколска установа има општи акт о уџбеницима.

Стандард 13. Јавност у раду

Високошколска установа објављује потпуну, прецизну, јасну и доступну информацију о свом раду која је намењена студентима, потенцијалним студентима и осталим заинтересованим лицима.

Информација коју високошколска установа објављује омогућава студентима и потенцијалним студентима да донесу одговарајуће одлуке о свом образовању.

Високошколска установа објављује основне задатке, циљеве, очекиване образовне исходе, опис студијских програма и опис предмета које нуди, услове уписа и преноса ЕСПБ бодова, износ школарине, статус установе и њену акредитацију, стратегију обезбеђења квалитета, финансијске резултате и друге релевантне податке.

Високошколска установа објављује листу наставника и сарадника са подацима о њиховим квалификацијама и ангажовању у високошколској установи.

II. ДОПУНА СТАНДАРДА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНОГ ОБРАЗОВНО-НАУЧНОГ, ОДНОСНО ОБРАЗОВНО- УМЕТНИЧКОГ ПОЉА

Природно-математичке науке

Стандард 6. Наставно особље

Настава је организована тако да у групи за предавања на основним студијама има до 80 студената, у групи за вежбе до 25 студената и у групи за лабораторијске вежбе до 15 студената.

Настава је организована тако да у групи за предавања на дипломским академским студијама има до 25 студената, у групи за вежбе до 15 студената и у групи за лабораторијске вежбе до 10 студената.

Стандард 7. Ненаставно особље

Високошколска установа обезбеђује на свим нивоима и врстама студија стручне сараднике који учествују у реализацији лабораторијских експерименталних и теренских вежби студената.

Стандард 9. Простор и опрема

Високошколска установа обезбеђује додатни лабораторијски простор за извођење експерименталне наставе, услове за наставу на терену и друге услове у складу са потребама студијског програма у односу на број студената на предметима из којих се изводи експериментална настава.

Друштвено-хуманистичке науке

Стандард 6. Наставно особље

Величина групе за предавање по врстама предмета на основним студијама је:
- за академско-општеобразовне и теоријско-методолошке предмете до 300 студената;

- за научно-стручне и стручно-апликативне до 200 студената.

Величина групе за вежбе по врстама предмета на основним студијама је:

- за академско-општеобразовне и теоријско-методолошке предмете до 50 студената;

- за научно-стручне и стручно-апликативне до 30 студената.

Величина група за предавање на дипломским студијама је до 50 студената.

Величина група за вежбе на дипломским студијама је до 25 студената.

Медицинске науке

Стандард 1: Основни задаци и циљеви установе

Циљеви су конкретни, оствариви у односу на расположиве ресурсе, и ближе дефинишу делатност установе, укључујући стручну, научноистраживачку и здравствену делатност.

Стандард 6. Наставно особље

Укупан број наставника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које високошколска установа изводи тако да наставник остварује просечно 120 часова годишње, односно 6 часова недељно. Максимално ангажовање по наставнику не може бити веће од 12 контакт часова недељно. У број часова улази ангажовање наставника на свим акредитованим студијским програмима, као и ангажовање наставника у оквиру здравствених

специјалистичких студија и студија ужих специјализација које су утврђене прописима о здравственој заштити.

Максимални број студената у групи за практичну наставу на предклиничким предметима је 10, на клиничким је 5, и групи за теоријску наставу је 80.

Стандард 9. Простор и опрема

Лабораторије, односно наставне базе за извођење практичне наставе на претклиничким предметима капацитетом и величином одговарају броју студената који се уписују и специфичностима студија и наставних предмета, тако да капацитет не може бити мањи од 20% од укупног броја уписаних студената. У сврху реализације клиничке обуке студената универзитет и медицински факултети унутар њега остварују сарадњу са одговарајућим клиникама као партнерима у медицинском образовању, о чему склапају уговор о сарадњи.

Клиничке базе и клинички наставни капацитети у потпуности покривају клиничке предмете одређеног студијског програма.

Техничко-технолошке науке

Стандард 6. Наставно особље

За основне студије група за предавања има до 180 студената, група за вежбе до 60 студената, и група за лабораторијске вежбе до 20 студената.

За дипломске студије група за предавања има до 32 студента, група за вежбе до 16 студената и група за лабораторијске вежбе до 8 студената.

Стандард 7. Ненаставно особље

Високошколска установа обезбеђује потребне стручне сараднике који учествују у извођењу лабораторијских, експерименталних и теренских вежби на свим нивоима и врстама студија.

Стандард 9. Простор и опрема

За извођење студијских програма високошколска установа обезбеђује одговарајуће наставно-научне базе, које могу бити сопствене и у привреди.

Сопствене наставно-научне базе су: наставне лабораторије, научне и истраживачко-развојне лабораторије, огледна поља, технички центри и друге научне, истраживачко-развојне и иновационе јединице у саставу високошколских установа.

Наставно научне базе у привреди су: институти, центри изузетних вредности, организације за обављање иновационе активности, организације за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности и предузећа за производњу хране, репроматеријала, опреме и услуга.

Наставно-научне базе у привреди опремљене су потребном мерном, демонстрационом, рачунарском и информационо комуникационом опремом за извођење наставних активности експерименталног, демонстрационог и симулационог карактера из свих предмета у оквиру одређене групе научно-стручних и стручно-апликативних предмета.

У области Биотехничких наука високошколска установа обезбеђује најмање једно одговарајуће огледно добро. Огледна добра у области пољопривреде су у поседу високошколске установе или их користи по основу закупа и површине су од најмање 100 ha обрадивог земљишта на којем се производе различите биљне врсте и узгајају различите врсте стоке, расадничка и семенарска производња, уз примену савремене технологије подржане квалитетном механизацијом, сходно захтевима студијских програма. Огледна добра у области шумарства су у поседу високошколске установе или их користи по основу закупа и површине су од најмање 1000 ha земљишта на којем се узгајају различите врсте шумских састојина, обавља производња семена и расадничког материјала уз примену савремене технологије, подржане квалитетном механизацијом. Садржаји на огледним добрима одговарају захтевима студијских програма које изводи високошколска установа.

Уметност

Стандард 6. Наставно особље

У зависности од врсте и природе предмета настава на високошколским установама у пољу уметности се изводи као:

- индивидуална,
- групна,
- колективна.

У зависности од врсте и природе предмета величина групе је од два до 20 студената.

Колективна настава организује се за групу до 300 студената.

Недељно и годишње оптерећење сарадника зависи од специфичности студијског програма, задужења сарадника и звања сарадника утврђеног у складу са општим актом високошколске установе.

Стандард 9. Простор и опрема

Високошколска установа обезбеђује простор за извођење наставе са најмање 5 m² нето простора по студенту.

Високошколска установа обезбеђује потребне додатне просторе у складу са специфичностима уметничких области: радионице, лабораторије, галерију за изложбе, концертну дворану, тонски и оперски студио, позоришну салу, салу за пројекцију филмова, ТВ студио и неопходну опрему за савремено извођење наставе у складу са специфичностима уметничких области.

III. СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ПРВОГ I ДРУГОГ НИВОА ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Стандард 1. Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом.

Сваки студијски програм мора да има следеће елементе:

- назив и циљеви студијског програма;
 - врста студија и исход процеса учења;
 - стручни, академски, односно научни назив;
 - услове за упис на студијски програм;
 - листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;
 - начин извођења студија и потребно време за извођење појединих врста студија;
 - бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом преноса бодова (ЕСПБ);
 - бодовну вредност завршног рада на основним, специјалистичким и дипломским академским студијама, односно докторске дисертације, исказана у ЕСПБ бодовима;
 - предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;
 - начин избора предмета из других студијских програма;
 - услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
 - друга питања од значаја за извођење студијског програма.
- Обим студија се изражава бројем ЕСПБ бодова.
Основне струковне студије имају 180 ЕСПБ бодова.
Специјалистичке струковне студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова.
Основне академске студије имају од 180 до 240 ЕСПБ бодова.
Дипломске академске студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова када је претходно на основним академским студијама остварен обим од 240 ЕСПБ бодова и најмање

120 ЕСПБ бодова када је претходно на основним академским студијама остварен обим од 180 ЕСПБ бодова.

Специјалистичке академске студије имају најмање 60 ЕСПБ бодова када су претходно завршене дипломске академске студије.

Докторске студије имају најмање 180 ЕСПБ бодова када је претходно на основним академским и дипломским академским студијама остварен обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова.

Академски студијски програми из медицинских наука могу се организовати интегрисано у оквиру основних академских и дипломских академских студија, са укупним обимом од највише 360 ЕСПБ бодова.

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Сврха студијског програма је образовање студената за препознатљиве и јасне професије и занимања. Студијски програм обезбеђује стицање компетенција које су друштвено оправдане и корисне.

Сврха студијског програма мора бити у складу са основним задацима и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Сврха реализације студијског програма мора бити јасно и недвосмислено формулисана.

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Циљеви студијског програма укључују постизање компетенција и академских вештина као и методе за њихово стицање. Циљеви такође могу да укључе развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за обављање професије.

Циљеви студијског програма су у складу са основним задацима и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Циљеви реализације студијског програма морају да буду јасно и недвосмислено формулисани.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности.

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће опште способности:

- анализе, синтезе и предвиђања решења и последица;

- овладавања методима, поступцима и процесима истраживања;

- развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;

- примене знања у пракси;

- развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;

- професионалне етике.

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности:

- темељно познавање и разумевање дисциплине одговарајуће струке;

- решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака;

- повезивања основних знања из различитих области и њихове примене;

- праћења и примене новина у струци;

- развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;

- употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис.

Структура курикулума обухвата распоред предмета и модула по семестрима, триместрима односно блоковима, фонд часова активне наставе и ЕСПБ бодове.

Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, предуслове за похађање предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге податке.

У структури студијског програма на основним академским студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:

- академско-општеобразовне - око 15%,
- теоријско-методолошке - око 20%,
- научно, односно уметничко-стручне - око 35% и
- стручно-апликативне - око 30%.

У структури студијског програма на основним струковним студијама, осим за поље уметности, заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова, и то:

- академско-општеобразовне - око 15%,
- стручне, односно уметничко-стручне - око 40% и
- стручно-апликативне - око 45%.

У структури студијског програма, осим у пољу уметности, изборни предмети заступљени су са најмање 20% у односу на укупан број ЕСПБ бодова на основним студијама и са најмање 30% у односу на укупан број ЕСПБ бодова на дипломским студијама.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм је усклађен са савременим светским токовима и стањем струке, науке и уметности у одговарајућем образовно-научном, односно образовно-уметничком пољу и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру европског образовног простора.

Студијски програм нуди студентима најновија научна, уметничка, односно стручна сазнања из одговарајуће области.

Студијски програм је целовит и свеобухватан и усаглашен је са другим програмима високошколске установе.

Студијски програм је усклађен са најмање три акредитована програма иностране високошколске установе, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.

Студијски програм је формално и структурно усклађен са утврђеним предметно специфичним стандардима за акредитацију.

Студијски програм је усаглашен са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања.

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и својим ресурсима уписује студенте на одговарајући студијски програм на основу успеха у претходном школовању и провере њиховог знања, склоности и способности.

Број студената који се уписује на одговарајући студијски програм утврђује се на основу расположивих просторних и кадровских могућности високошколске установе.

Врста знања, склоности и способности које се проверавају при упису одговарају природи студијског програма и начин те провере одговарају карактеру студијског програма и објављују се у конкурс.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Студент савлађује студијски програм полагањем испита чиме стиче одређени број ЕСПБ бодова, у складу са студијским програмом.

Сваки појединачни предмет у програму има одређени број ЕСПБ бодова који студент остварује када са успехом положи испит.

Број ЕСПБ бодова утврђује се на основу радног оптерећења студента у савлађивању одређеног предмета и применом јединствене методологије високошколске установе за све одређеног студијског програма.

Успешност студената у савлађивању одређеног предмета континуирано се прати током наставе и изражава се поенима. Максимални број поена које студент може да оствари на предмету је 100.

Студент стиче поене на предмету кроз рад у настави и испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30 а максимални 70.

Сваки предмет из студијског програма има јасан и објављен начин стицања поена. Начин стицања поена током извођења наставе укључује број поена које студент стиче по основу сваке појединачне врсте активности током наставе или извршавањем предиспитне обавезе и полагањем испита.

Укупан успех студента на предмету изражава се оценом од 5 (није положио) до 10 (одличан). Оцена студента је заснована на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита а према квалитету стечених знања и вештина.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма обезбеђено је наставно особље са потребним научним, уметничким и стручним квалификацијама.

Број наставника одговара потребама студијског програма и зависи од броја предмета и броја часова на тим предметима. Укупан број наставника мора бити довољан да покрије укупан број часова наставе на студијском програму, тако да наставник остварује просечно 180 часова активне наставе (предавања, консултације, вежбе, практичан рад, и теренски рад) годишње, односно 6 часова недељно. Од укупног броја потребних наставника најмање 70% мора бити у сталном радном односу са пуним радним временом, а за студијске програме у пољу уметности тај број не може бити мањи од 50%. За реализацију студијских програма струковних студија, изузев у пољу уметности, потребно је најмање 50% наставника са звањем доктора наука.

Број сарадника одговара потребама студијског програма и зависи од броја предмета и броја часова на тим предметима. Укупан број сарадника на студијском програму мора да буде довољан да покрије укупан број часова наставе на том програму тако да сарадници остварују просечно 300 часова активне наставе годишње, односно 10 часова недељно, осим у пољу уметности.

Научне, уметничке и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно-научном и образовно-уметничком пољу и нивоу њихових задужења. Наставник мора да има најмање пет референци из уже научне, уметничке односно стручне области из које изводи наставу на студијском програму.

Подаци о наставницима и сарадницима (CV, избори у звања, референце) морају бити доступни јавности.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

За извођење студијског програма високошколске установе обезбеђује одговарајући простор за извођење наставе, односно објекти са најмање 4 m² бруто простора по студенту односно 2 m² за извођење наставе по сменама, осим за поље уметности.

Високошколска установа има амфитеатре, учионице, лабораторије или сличне просторије за извођење наставе, библиотечки простор и читаоницу, у складу са потребама студијског програма, примерене одређеним образовно-научним, односно образовно-уметничким пољима. Високошколска установа обезбеђује место у амфитеатру, учионици и лабораторији за сваког студента на студијском програму.

Високошколска установа обезбеђује сву потребну техничку опрему за савремено извођење наставе.

Библиотека располаже са најмање 100 библиотечких јединица релевантних за извођење студијског програма високошколске установе.

Високошколска установа обезбеђује покривеност свих предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним средствима која су расположива на време и у довољном броју за нормално одвијање наставног процеса тог студијског програма.

За извођење студијског програма обезбеђена је потребна информациона технологија.

Стандард 11: Контрола квалитета

Контрола квалитета студијског програма спроводи се редовно и систематично путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење његове реализације и предузимање мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе.

Контрола квалитета студијског програма се обавља у унапред одређеним временским периодима који за самовредновање износи највише три године, а за спољашњу проверу квалитета највише пет година.

У контроли квалитета студијског програма обезбеђена је активна улога студената и њихова оцена квалитета програма.

Стандард 12: Студије на даљину

Студијски програм заснован на методама и технологијама образовања на даљину подржан је ресурсима који обезбеђују квалитетно извођење студијског програма.

Високошколска установа може организовати студијски програм на даљину за сваку област и свако образовно-научно и образовно-уметничко поље, ако наставни садржај, подржан расположивим ресурсима, може квалитетно усвојити кроз студије на даљину и ако се обезбеђује исти ниво знања дипломираних студената, иста ефикасност студирања и исти ранг (квалитет) дипломе као и у случају уобичајеног начина реализације студијског програма.

Програм

Садржај предмета студијског програма је савремено конципиран и прилагођен учењу на даљину са назначеним потребним временом за консултације.

Наставни материјал у погледу квалитета, садржаја и обима у потпуности одговара циљевима образовања, наставном плану и програмима предмета и прилагођен је за самостално успешно овладавање потребним знањем.

Упутства за учење која обезбеђује високошколска установа садржи конкретне предлоге и сугестије у вези стратегије учења студената и самосталне провере знања.

Оцењивање и напредовање студената

Подсистем за проверу знања студената је интегрисан у систем за управљање процесом учења на даљину и подржава различите облике учења и провере знања (консултације, самопровера, предиспитне провере, извештаји, испит).

Испит се полаже у седишту високошколске установе, односно у објектима наведеним у дозволи за рад високошколске установе..

Наставно особље

Високошколска установа има квалификовано и компетентно наставно особље за извођење студијског програма који се реализује студијама на даљину.

Наставници су одговорни за писање наставног материјала, тестова за предиспитне провере и за завршни испит, као и за усклађивање свих активности на савлађивању потребног знања.

Један наставник покрива највише три предмета у семестру.

Консултације са студентима обављају наставници или сарадници. Један наставник, односно сарадник може да обавља консултације са највише 80 студената у једном семестру.

Потребан број наставника и сарадника у сталном радном односу је 70% од минималног броја наставника и сарадника који су потребни за извођење студијског програма. У случају када се исти студијски програм истовремено остварује уобичајен начин и учењем на даљину укупан потребан број наставника и сарадника одређује се као код уобичајеног начина извођења студија, при чему један наставник може да обавља консултације са највише 80 студената из обе студијске групе, просечно по семестру.

Ресурси (опрема, библиотека, простор)

Високошколска установа обезбеђује опрему и комуникационо-информатичке технологије за успостављање и одржавање двосмерне комуникације на линији наставник - студент ради реализације образовних активности на даљину (делови наставе, консултације, самопровере, провере знања у склопу предиспитних обавеза, пројекти, семинарски радови и сл.).

У оквиру система за управљање процесом учења на даљину високошколска установа мора да обезбеди:

- једну сопствену или закупљену интегрисану рачунарску платформу (DLS - Distance Learning System) са специјализованим софтвером за смештај и дистрибуцију мултимедијалних наставних садржаја намењених за самостално усвајање (текст, звучне и видео информације) и за комплетно управљање процесом учења;

- различите облике наставе: јавно емитовање временски планираног наставног догађаја (емитовање предавања или дискусија наставника/стручњака снимљене уз помоћ видео камера уживо или раније направљеног и припремљеног видео снимка), испоруку предавања и мултимедијалних наставних материјала са сервера и консултације за вођено и неформално путем дискусионе форуме;

- јединствен кориснички интерфејс који подржава више категорија корисника, укључујући студенте, наставнике и административно особље;

- квалитетну двосмерну комуникацију наставника и сарадника са студентима која омогућава услуге електронске поште, дискусионих форума и дискусија у реалном времену;

- могућност евидентирања времена које студент проведе на проучавању наставног материјала и проверу и оцењивање студената помоћу тестова, а уз подршку и под контролом специјализованог софтверског пакета;

- високу поузданост система кроз одговарајући систем контроле приступа и заштите садржаја.

Високошколска установа обезбеђује приступ сопственој или другим одговарајућим библиотекама, а посебно организацијама које су специјализоване за испоруку у електронском облику уџбеника и других наставних и научних публикација.

Високошколска установа располаже простором који по величини и условима обезбеђује нормално обављање завршног испита, рад административног особља и смештај и рад на одржавању интегрисане рачунарске платформе за подршку учењу на даљину.

У циљу побољшања квалитета консултација, високошколска установа може да оснује консултационе центре географски удаљене од седишта установе који имају информациону-комуникациону основу интегрисану у систем за учење на даљину, стручну литературу и омогућавају практично вежбање.

IV. ДОПУНА СТАНДАРДА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА У ОКВИРУ ОДРЕЂЕНОГ ОБРАЗОВНО-НАУЧНОГ, ОДНОСНО ОБРАЗОВНО-УМЕТНИЧКОГ ПОЉА

Природно-математичке науке

Стандард 5. Курикулум

За образовно-научно поље природно-математичких наука утврђују се посебне способности за акредитовани студијски програм, водећи рачуна о међународно прихваћеним компетенцијама за дату струку.

Стандард 9. Наставно особље

Настава је организована тако да у групи за предавања на основним студијама има до 80 студената у групи, за вежбе до 25 студената и у групи за лабораторијске вежбе до 15 студената.

Настава је организована тако да у групи за предавања на дипломским студијама има до 25 студената у групи, за вежбе до 15 студената и у групи за лабораторијске вежбе до 10 студената.

Наставник мора да има најмање пет репрезентативних референце из образовно-научне области у којој изводи наставу на студијском програму које укључују: монографије, књиге, прегледне чланке, научне и стручне радове, уџбеник, практикум или збирку задатака, патенте и софтверска решења.

Стандард 10. Организациона и материјална средства

За образовно-научно поље природно-математичких наука обезбеђује се додатни лабораторијски простор за извођење експерименталне наставе, услови за наставу на терену и други услови у складу са потребама студијског програма и броја студената на предметима из којих се изводи експериментална настава.

Друштвено-хуманистичке науке

Стандард 9. Наставно особље

За квалитетно извођење студијских програма у пољу друштвено-хуманистичких наука потребно је испунити нормативе у погледу броја студената по наставним групама, тако да је:

- величина групе за предавања на основним студијама за академско-општеобразовне и теоријско-методолошке предмете, до 300 студената, а за научно-стручне и стручно-апликативне, до 200 студената;

- величина групе за вежбе на основним студијама за академско-општеобразовне и теоријско-методолошке предмете, до 50 студената, а за научно-стручне и стручно-апликативне, до 30 студената;

- величина групе за предавања на дипломским студијама, до 50 студената;

- величина група за вежбе на дипломским студијама, до 25 студената.

Медицинске науке

Стандард 5. Курикулум

Курикулум Студијског програма дипломских академских студија из одговарајућих научних области у оквиру образовног научног поља медицинских наука мора да садржи обавезно "језгро" и могућности за специјалне студијске модуле. Специјални студијски модули треба да буду из предмета непосредно везаних за медицину, било да су лабораторијски или клинички, биолошки или бихејвиорални, оријентисани на истраживања или дескриптивни. Курикулум Студијског програма треба да садржи и изборне предмете.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Интегрисане академске студије првог и другог степена (студије медицине), за стицање академског и стручног звања "доктор медицине", трају 6 година или 5.500 часова теоретске и практичне наставе, самосталног рада студената и праксе у здравственим установама у складу са Директивом 2005/36/ЕК Европског парламента и Савета Европе од 7. септембра 2005. о признавању професионалних квалификација у делу који се односи на докторе медицине.

Сврха Директиве 93/16 Европског савета је олакшање слободног кретања доктора медицине путем узајамног признавања примарних и специјалистичких квалификација држављана ЕЕА (европске економске регије).

Стандард 9. Наставно особље

Укупан број наставника мора да буде довољан да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима које високошколска установа реализује тако да наставник остварује просечно 120 часова годишње, односно 4 часа недељно. Максимално ангажовање по наставнику не може бити веће од 12 контакт часова недељно. У број часова улази ангажовање наставника на свим акредитованим студијским програмима, као и ангажовање наставника у оквиру здравствених специјалистичких студија (специјалистичке студије у складу са прописима о здравственој заштити) и студија ужих специјализација које су регулисане прописима о здравственој заштити.

Максималан број студената у групи за практичну наставу на предклиничким предметима је 10, а на клиничким је пет. Максималан број студената у групи за теоријску наставу је 80.

Научна способност наставника и сарадника вреднује се у складу са прописима којим се уређује образовање и научна делатност.

Стандард 10. Организациона и материјална средства

Лабораторије, односно наставне базе за извођење практичне наставе на претклиничким предметима, капацитетом и величином одговарају броју студената који се уписују и специфичностима студија и наставних предмета, тако да капацитет не буде мањи од 20% од укупног броја уписаних студената.

Клиничка обука студената захтева повезаност универзитета, тј. медицинских факултета са клиникама као партнерима у медицинском образовању.

Клиничке базе и клинички наставни капацитети морају да покривају одговарајуће клиничке предмете студијског програма. Високошколска установа у оквиру образовно-научног поља медицинских наука склапа уговоре о сарадњи којима се дефинишу одговорности сваке стране са сваком клиником коју користи као наставну базу.

Техничко-технолошке науке

Стандард 4. Компетенције дипломираних студената

Савлађивањем студијског програма студент стиче следеће опште и предметно-специфичне способности:

- пројектовања, организације и контроле производње;
 - да самостално врши експерименте, врши статистичку обраду резултата, формулише и доноси закључке;
 - да на одговарајући начин напише и да презентује резултате рада.
- Студент стиче знања и вештине:
- за очување животне средине;
 - за економично коришћење природних ресурса Републике Србије, у складу са принципима одрживог развоја.
- У области Биотехничких наука, студент стиче знање и вештине:
- за производњу здравствено безбедне хране;
 - у подручју пољопривреде и шумарства, за производњу биљних и животињских врста као живих организама.

Стандард 5. Курикулум

Саставни део курикулума студијских програма за основне и дипломске студије у области техничко-технолошких наука је стручна пракса и практичан рад у трајању од најмање 45 часова, која се реализује у одговарајућим научноистраживачким установама, у организацијама за обављање иновационе активности, у организацијама за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности, у привредним друштвима и јавним установама.

У области Биотехничких наука, у подручју пољопривреде и шумарства, студенти током основних студија реализују радну праксу у трајању од најмање 45 часова, производну праксу у трајању од најмање 45 часова и технолошко-организациону праксу у трајању од најмање 45 часова.

Стандард 9. Наставно особље

За квалитетно извођење студијских програма основних и дипломских академских студија у пољу техничко-технолошких наука потребно је да високошколска установа испуни нормативе у погледу броја студената по наставним групама. За основне студије величина групе за предавања је до 180 студената, групе за вежбе до 60 студената и групе за лабораторијске вежбе до 20 студената. За квалитетно извођење студијских програма дипломских студија величина групе за предавање је до 32 студента групе за вежбе до 16 студената и групе за лабораторијске вежбе до 8 студената.

Репрезентативне референце наставног особља у техничко-технолошким наукама су: научни и стручни радови објављени у међународним и домаћим часописима, радови штампани у зборницима са научних и стручних скупова, монографије, уџбеници, прегледни чланак, збирка задатака, практикум, патенти, нови производи или битно побољшани постојећи производи, нове биљне врсте, нове врсте стоке и нове технологије.

Стандард 10. Организациона и материјална средства

За извођење студијских програма морају бити обезбеђене одговарајуће наставно-научне базе, сопствене и у привреди.

Сопствене наставно научне базе су: наставне лабораторије, научне и истраживачко развојне лабораторије, технички центри и друге научне, истраживачко-развојне и иновационе јединице у саставу високошколске установе.

Наставно-научне базе у привреди су: институти, центри изузетних вредности, организације за обављање иновационе активности, организације за пружање инфраструктурне подршке иновационој делатности и предузећа за производњу хране, репроматеријала, опреме и услуга.

Наставне базе опремљене су потребном мерном, демонстрационом, рачунарском и информационо комуникационом опремом за извођење наставних активности експерименталног, демонстрационог и симулационог карактера из свих предмета у оквиру група научно-стручних и стручно-апликативних предмета.

У области Биотехничких наука морају бити обезбеђена одговарајућа огледна добра у поседу високошколске установе или по основу коришћења у закуп, укупне

површине од најмање 100 ха обрадивог земљишта на којем се производе различите биљне врсте и узгајају различите врсте стоке, расадничка и семенарска производња, уз примену савремене технологије подржане квалитетном механизацијом сходно захтевима студијских програма. У подручју шумарства морају бити обезбеђена одговарајућа огледна добра у поседу високошколске установе или по основу коришћења у закуп, укупне површине од најмање 1000 ха земљишта на којем се узгајају различите врсте шумских састојина, производња семена и расадничког материјала уз примену савремене технологије, подржане квалитетном механизацијом.

Садржаји на огледним добрима одговарају захтевима студијских програма који се реализују у високошколској установи.

Уметност

Стандард 5. Курикулум

Основна изборност уметничких студија уграђена је у главни предмет.

Структура студијског програма на основним академским студијама у пољу уметности садржи следеће групе предмета изражене у ЕСПБ бодовима тако да су:

- уметничке групе предмета заступљене од 50% до 60 %;
- теоријско-уметничке групе предмета заступљене од 30% до 40%;
- друштвено-хуманистичке групе предмета заступљене од око 10%.

Структура студијског програма на основним струковним студијама у пољу уметности садржи следеће групе предмета изражене у ЕСПБ бодовима тако да су:

- уметничке групе предмета заступљене око 40% ;
- теоријско-уметничке групе предмета заступљене око 20%;
- стручно-апликативне групе предмета заступљене око 30%;
- друштвено-хуманистичке групе предмета заступљене око 10%.

Број ЕСПБ бодова који одговара изборним предметима на једном студијском програму је:

- на основним студијама најмање 5%;
- на дипломским студијама око 10%;
- на докторским студијама око 20%.

Стандард 9. Наставно особље

Настава на високошколским установама у пољу уметности се изводи као:

- индивидуална;
- групна;
- колективна.

Организација наставе базира се на сва три начина извођења наставе, у зависности од врсте и природе предмета.

Величина групе код групне наставе у зависности од врсте и природе предмета је од 2 до 20 студената.

Колективна настава организује се за групу до 300 студената.

Максимално ангажовање по наставнику не може бити веће од 12 контакт часова недељно.

Недељно и годишње оптерећење сарадника условљено је специфичностима студијског програма, задужењима сарадника и његовим звањем утврђеним општим актом високошколске установе.

Репрезентативне референце за образовно-уметничку област музичке уметности су:

- уметничка дела из области музике (композиторско стваралаштво) изведена на концертима у земљи и иностранству;
- уметничка дела из области музике изведена на фестивалима у земљи и иностранству;
- концерти и оперске представе у земљи и иностранству (извођачка делатност);
- концерти и оперске представе на фестивалима у земљи и иностранству;
- мајсторски курсеви и семинари у земљи и иностранству;

- учешће на музичким такмичењима у земљи и иностранству;
- учешће у раду жирија на музичким такмичењима у земљи и иностранству;
- награде и признања за уметнички рад;
- објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).

Репрезентативне референце за образовно-уметничку област драмске и извођачке уметности су:

- јавно извођење уметничког дела у редовном приказивању у јавности;
- јавно извођење уметничког дела на смотрама и фестивалима;
- комерцијална реализација уметничког дела;
- учествовање или вођење посебних уметничких курсева, семинара или мајсторских радионица у земљи и иностранству;
- учешће у раду жирија на домаћим и страним фестивалима;
- награде и признања за уметнички рад у земљи и иностранству;
- објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).

Репрезентативне референце за образовно-уметничку област ликовне и примењене уметности и дизајна су:

- јавно излагање уметничког дела на самосталним изложбама;
- јавно излагање уметничког дела на колективним жирираним изложбама и манифестацијама;
- комерцијална реализација уметничког дела;
- учествовање или вођење посебних уметничких курсева, семинара или мајсторских радионица у земљи и иностранству;
- учешће на домаћим или међународним конкурсима уметничких дела;
- учешће у раду жирија на домаћим и страним изложбама, конкурсима и манифестацијама;
- награде и признања за уметнички рад у земљи и иностранству;
- објављена теоријска или уџбеничка дела у земљи и иностранству (књиге и стручна периодика).

Референце за област наука о уметностима се утврђују у складу са стандардима који важе за област науке.

Стандард 10. Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе са најмање 5 m² нето простора по студенту.

За извођење студијског програма обезбеђени су потребни посебни простори у зависности од специфичности уметничке области: радионице, лабораторије, простор за изложбе, концертна дворана, тонски и оперски студио, позоришна сала, сала за пројекције филмова, ТВ студио и сл.

За извођење студијског програма обезбеђена је потребна опрема за савремено извођење наставе, у зависности од специфичности уметничке области.

V. СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА

Посебан стандард: Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија

Високошколска установа доказује своју спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад.

Високошколска установа има краткорочни и дугорочни програм рада и акредитована је као научно-истраживачка установа, у складу са законом.

Способност високошколске установе се мери и на основу:

- броја докторских дисертација и магистарских теза одбрањених у високошколској установи за област за коју се студијски програм акредитује, имајући

у виду однос броја докторских дисертација и магистарских теза према броју дипломираних студената и према броју наставника;

- односа броја наставника и броја наставника који су укључених у научно-истраживачке пројекте;
- односа броја публикација у међународним часописима министарства надлежног за науку у последњих 10 година и броја наставника;
- остварене сарадње са установама у земљи и свету.

Високошколска установа има наставнике у сталном радном односу који су били ментори у изради доктората.

Стандард 1. Структура студијског програма

Докторске студије имају најмање 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и дипломским академским студијама, односно 360 ЕСПБ бодова на интегрисаним основним и дипломским академским студијама из медицинских наука. Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија, осим доктората уметности који је уметнички програм.

Сваки студијски програм садржи јасно и недвосмислено наведене следеће елементе:

- назив и циљеве студијског програма;
- исход процеса учења;
- научни назив;
- услове за упис на студијски програм;
- листу обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем,
 - начин извођења студија - бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом преноса бодова;
 - вредност докторске дисертације изказану у ЕСПБ бодовима;
 - предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;
 - начин избора предмета из других студијских програма на истом или другом универзитету;
 - услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
 - и друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану и објављену сврху и улогу у образовном систему.

Сврха студијског програма је јасно и недвосмислено формулисана

Сврха студијског програма докторских студија је развој науке, критичког мишљења и образовање кадрова оспособљених да самостално воде оригинална и научно релевантна истраживања и развој нових технологија и поступака које доприносе општем развоју друштва, као и да критички процењују истраживања других.

Сврха студијског програма мора бити у складу са мисијом и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм докторских студија има дефинисане циљеве.

Циљеви студијског програма укључују постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере.

Циљеви студијског програма докторских студија су усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету.

Циљеви студијског програма морају бити у складу са основним задацима и циљевима високошколске установе на којој се програм изводи.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма докторских студија студент стиче опште и специфичне способности које су подређене квалитетном обављању стручне, научне и уметничке делатности.

Програм докторских студија треба да омогући студентима да након завршених студија поседују знања, вештине, развијене способности и компетенције да:

- самостално решавају практичне и теоријске проблеме у области у којој су докторирали и организују и остварују развојна и научна истраживања;
- могу да се укључе у остварење међународних научних пројеката;
- могу да реализују развој нових технологија и поступака у оквирима својих струка, и да разумеју и користе најсавременија знања у датој научној области;
- критички мисле, делују креативно и независно;
- поштују принципе етичког кодекса добре научне праксе;
- комуницирају на професионалном нивоу у саопштавању научно-истраживачких резултата, е) су оспособљени да те резултате саопштавају на научним конференцијама, објављују у научним часописима, кроз патенте и нова техничка решења;

- доприносе развоју научне дисциплине и науке уопште.

Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне компетенције:

- темељно познавање и разумевање дисциплине одговарајуће струке;
- способност решавања проблема уз употребу научних метода и поступака;
- повезивање основних знања из различитих области и њихова примена;
- способност праћења савремених достигнућа у струци;
- развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
- употреба информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима одговарајућег подручја.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула са описом и докторску дисертацију као завршни део студијског програма докторских студија, осим доктората уметности који је уметнички програм.

Курикулум докторских студија омогућава увид студентима у знања, вештине и способности које стичу током студија.

Курикулум садржи дефинисане основе за самостални истраживачки рад студента.

Курикулумом се дефинишу предмети и модули по обиму и садржају и начину реализације.

Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име професора, циљ предмета са очекиваним исходима (знањима и способностима), предуслове за похађање предмета, садржај предмета препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге одговарајуће податке.

Број бодова који одговара изборним предметима је најмање 50% од укупног броја бодова који одговара свим предметима студијског програма.

Курикулумом се ближе одређују захтеви везани за припрему докторске дисертације, специфични за свако образовно-научно односно образовно-уметничко поље и области унутар поља.

Докторска дисертација је самостални научни или уметнички рад студента докторских студија.

Поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације се одређује општим актом самосталне високошколске установе.

Број бодова за докторску дисертацију улази у укупан број бодова потребних за завршетак докторских студија.

Најмање половина ЕСПБ бодова предвиђена за реализацију докторских студија односи се на докторску дисертацију и предмете који су у вези са темом докторске дисертације.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм прати савремене светске токове и стање струке и науке у одговарајућем образовно-научном, односно образовно-уметничком пољу и упоредиви су са сличним програмима на иностраним високошколским установама у оквиру европског образовног простора.

Студијски програм нуди студентима најновија научна сазнања из области коју покрива и прати нова остварења у науци.

Студијски програм је целовит и свеобухватан и усаглашен са другим програмима високошколске установе.

Студијски програм је формално и структурно усаглашен са најмање три акредитована инострана програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.

Постоји формална и структурна усаглашеност домаћег студијског програма са усвојеним предметно специфичним стандардима за акредитацију.

Студијски програм је усаглашен са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања.

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и потребама развоја науке, образовања и културе и својим ресурсима уписује студенте на студијски програм докторских студија.

Број студената који се уписује на студијски програм одређује се на основу расположивих просторних, кадровских и других могућности установе као и процењених друштвених потреба на тржишту рада.

Право уписа имају кандидати који су остварили обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и дипломским академским студијама, односно 360 ЕСПБ бодова на интегрисаним основним и дипломским академским студијама из медицинских наука, као и на основу оствареног успеха у току тих студија и провере њиховог знања, склоности и способности.

За упис на докторске студије неопходно је познавање бар једног страног језика који утврђује високошколска установа.

Врста знања, склоности и способности које се проверавају при упису на докторске студије као и начин те провере објављују се у конкурс.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених извршавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Докторска дисертација се оцењује на основу показатеља њеног научног односно уметничког доприноса.

Студенти савлађују студијски програм полагањем испита чиме стичу одређени број ЕСПБ бодова.

Број ЕСПБ бодова сваког предмета је утврђен на основу радног оптерећења студента током савлађивања предмета и то применом унапред прихваћене и јединствене методологије за све предмете и све програме високошколске установе.

Дисертација је завршни део студијског програма докторских студија. Дисертација представља самостални научноистраживачки рад. Остварени научни допринос се оцењује према броју научних публикација, патената или техничких унапређења. Унутар области се одређују услови које је потребно испунити да би се приступило одбрани докторске дисертације, на основу радова објављених или прихваћених за

објављивање у међународним научним часописима са рецензијама са званичне листе министарства надлежног за науку.

Начин и поступак припреме и одбране дисертације уређује се општим актом високошколске установе којим се дефинише прихватање теме за дисертацију, оцена урађене дисертације и испуњеност услова за приступање јавној усменој одбрани.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма докторских студија обезбеђени су наставно особље које има потребну научну способност.

Високошколска установа која изводи докторске студије треба да има:

- дефинисане критеријуме за избор наставника који раде са пуним радним временом у високошколској установи и развијен систем избора наставника из других научних институција који учествују у реализацији докторских студија;
- наставнике који су способни за извођење наставе на докторским студијама чија се способност доказује списком радова (10 најзначајнијих радова) и подацима о учешћу у домаћим и међународним научноистраживачким пројектима;
- најмање половину наставника укључених у научноистраживачке пројекте.

Ментор има најмање пет научних радова објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима из одговарајуће области студијског програма са листе министарства надлежног за науку, у последњих 10 година. Ментор може да води највише пет доктораната истовремено.

Минималан број наставника који учествују на студијском програму докторских студија у радном односу на неодређено време, је пет. Од укупног броја наставника 50% је у радном односу на неодређено време у високошколској установи.

За реализацију студијског програма докторских студија обезбеђени су наставно особље које има потребну научну способност.

Високошколска установа која изводи докторске студије треба да има:

- дефинисане критеријуме за избор наставника који раде са пуним радним временом у високошколској установи и развијен систем избора наставника из других научних институција који учествују у реализацији докторских студија;
- наставнике који су способни за извођење наставе на докторским студијама чија се способност доказује списком радова (10 најзначајнијих радова) и подацима о учешћу у домаћим и међународним научноистраживачким пројектима;
- најмање половину наставника укључених у научноистраживачке пројекте.

Ментор има најмање пет научних радова објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима из одговарајуће области студијског програма са листе министарства надлежног за науку, у последњих 10 година. Ментор може да води највише пет доктораната истовремено.

Минималан број наставника који учествују на студијском програму докторских студија у радном односу на неодређено време, је пет. Од укупног броја наставника 50% је у радном односу на неодређено време у високошколској установи. Од укупног броја ментора 50% је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи.

+

Види:

[чл. 1. Правилника - 101/2010-26.](#)

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру докторског студијског програма и броју студената који се уписује.

Високошколска установа има краткорочни и дугорочни план и буџет предвиђен за реализацију научноистраживачког рада.

Средства за реализацију докторских студија могу бити обезбеђена у сарадњи са другим високошколским установама, акредитованим научним установама и међународним организацијама.

Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме или приступ опреми која је потребна за научноистраживачки рад, која је у поседу високошколске установе што документује листом опреме са одговарајућим карактеристикама.

Високошколска установа обезбеђује студентима коришћење опреме или приступ опреми која је потребна за научноистраживачки рад на основу уговора о сарадњи са другим одговарајућим установама.

Високошколска установа обезбеђује коришћење библиотечког фонда из својих или других извора (књиге, монографије, научни часописи, друга периодична издања) у обиму потребном за остварење програма докторских студија. Студенти докторских студија имају приступ базама података које су неопходне за израду докторских дисертација и за научноистраживачки рад.

За извођење студијског програма обезбеђен је одговарајући простор за извођење наставе, одговарајући лабораторијски простор неопходан за експериментални рад и опрема базирана на савременим информационо-комуникационим технологијама.

Стандард 11: Контрола квалитета

За сваки студијски програм високошколска установа редовно и систематично спроводи контролу квалитета путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење, контролу квалитета као и предузимање мера за унапређење квалитета у следећим његовим елементима: курикулум, настава, наставници и сарадници, оцењивање студената, уџбеници и литература.

Контрола квалитета програма се обавља у унапред одређеним временским периодима у складу са законом.

У контроли квалитета студијског програма обезбеђена је активна улога студената и њихова оцена квалитета програма.

VI. ДОПУНА СТАНДАРДА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА У ОКВИРУ ОБРАЗОВНО-НАУЧНОГ, ОДНОСНО ОБРАЗОВНО-УМЕТНИЧКОГ ПОЉА

верзија члана - 106/2006

Природно-математичке науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе.

Стандард 9: Наставно особље

Компетентност наставника се утврђује на основу: научних радова објављених у међународним часописима (најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе), домаћим часописима, научних радова, објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа.

Ментор има најмање три рада са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2009. године) и пет радова са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2010. године).

Друштвено-хуманистичке науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у домаћем часопису са листе министарства надлежног за науку.

Стандард 9: Наставно особље

Компетентност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима, домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента и уџбеника.

Наставник који изводи наставу на докторским студијама има најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SSCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2010. године).

Ментор има најмање три рада објављена или прихваћена за објављивање у часопису са SSCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2010. године).

Медицинске науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе.

Стандард 9: Наставно особље

Компетентност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима (најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа.

Ментор има најмање три рада са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2009. године) и пет радова са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2010. године).

Техничко-технолошке науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе.

Стандард 9: Наставно особље

Стручност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима (најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа, нове биљне сорте, нове сорте стоке и нове технологије.

Ментор има најмање три рада са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2009. године) и пет радова са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2010. године).

Природно-математичке науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе.

Стандард 9: Наставно особље

Компетентност наставника се утврђује на основу: научних радова објављених у међународним часописима (најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе), домаћим часописима, научних радова, објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа.

Ментор има најмање три рада са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2009. године) и пет радова са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2010. године).

Друштвено-хуманистичке науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у домаћем часопису са листе министарства надлежног за науку.

Стандард 9: Наставно особље

Компетентност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима, домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента и уџбеника.

Наставу на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може да изводи наставник који је остварио 12 бодова за радове категорија: M11, M12, M13, M14, M21, M22, M23, M24, M31, M32, M33, M34, и M51.

Ментор на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може да буде наставник који је остварио најмање 24 бода, и то:

- најмање 4 бода за рад у часопису са листа SCI, ERIH, HEINONLINE и ECOLIBRI, или у часопису категорије M24, и

- најмање 20 бодова за радове категорије M31, M32, M33, M34 и M51.

Радови категорије M31, M32, M33 и M34, доносе највише 20% потребних бодова.

У области: Филолошке науке посебне критеријуме за процену релевантности публикације одређују Национални савет за високо образовање и Комисија за акредитацију и проверу квалитета.

Медицинске науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе.

Стандард 9: Наставно особље

Компетентност наставника се утврђује на основу научних радова објављених у међународним часописима (најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа.

Ментор има најмање три рада са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2009. године) и пет радова са SCI листе (критеријум важи од 1. јануара 2010. године).

Техничко-технолошке науке

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Најмање један рад студента је објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе.

Стандард 9: Наставно особље

Компетентност наставника утврђује се на основу научних радова објављених у међународним часописима (најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе), научних радова објављених у домаћим часописима, радова објављених у зборницима са међународних научних скупова, монографије, патента, уџбеника, новог производа или битно побољшаног постојећег производа, нове биљне сорте, нове сорте стоке и нове технологије.

Ментор има најмање пет радова са SCI листе.

У области архитектуре и урбанизма примењују се посебни критеријуми усклађени са специфичношћу ове области, укључујући и стручно-уметничке радове за област архитектуре и урбанизма од међународног значаја (СУА1).

Наставу на докторским студијама у области архитектуре и урбанизма може да изводи наставник који је остварио који је остварио 12 бодова за радове категорија: M11, M12, M13, M14, M21, M22, M23, M24, СУА1, M31, M32, M33, M34 и M51.

Ментор на докторским студијама у области архитектуре и урбанизма може да буде наставник који је остварио најмање 24 бода, и то:

- најмање 10 бодова за рад у часопису са SCI листе, или у часопису категорије M24, или из категорије СУА1,

- најмање 14 бодова за радове категорије M11, M12, M13, M14, M21, M22, M23, M24, СУА1, M31, M32, M33, M34 и M51.

Радови категорије М31, М32, М33 и М34, доносе највише 20% потребних бодова. У вредновању резултата примењиваће се Правилник о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача ("Службени гласник РС", број 38/08).

Под категоријом СУА1, предвиђеном овим стандардом, сматраће се следећи резултати:

РЕЗУЛТАТИ	КАТЕГОРИЈА	БОДОВИ
Реализован архитектонски објекат, ентеријер или јавни простор, који је објављен у или публикован у међународном часопису, монографији, каталогу, или другој вишејезичној публикацији.	СУА1.1	8
Награда или откуп на међународном конкурс у који је расписан у складу са Правилником за спровођење и реализацију конкурса из области архитектонског и урбанистичког стваралаштва (уколико је конкурс расписан у Републици Србији) или у складу са важећим правилником у којој је конкурс расписан или у складу са правилником међународних организација за област архитектуре, урбанизма и дизајна.	СУА1.2	5
Учешће у раду жирија међународног конкурса, који је расписан у складу са Правилником за спровођење и реализацију конкурса из области архитектонског и урбанистичког стваралаштва (уколико је конкурс расписан у Републици Србији) или у складу са важећим правилником у којој је конкурс расписан или у складу са правилником међународних организација за област архитектуре, урбанизма и дизајна.	СУА1.3	3
Награда или похвала на међународној изложби из области архитектуре, урбанизма и дизајна са вишејезичним каталогом.	СУА1.4	3
Учешће на међународној изложби из области архитектуре, урбанизма и дизајна са вишејезичним каталогом.	СУА1.5	2
Кустоски рад на међународној изложби из области архитектуре, урбанизма и дизајна са вишејезичним каталогом.	СУА1.6	2

⁺
[чл. 2.](#) и [3.](#) Правилника - 13/2014-40.

Види:

VII. СТАНДАРДИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА УМЕТНОСТИ

Посебан стандард. Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија уметности и интердисциплинарних, мултидисциплинарних и трансдисциплинарних студија уметности

Високошколска установа показује своју спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на уметнички, уметничкоистраживачки и теоријски рад. Установа има способност за организацију интердисциплинарних, мултидисциплинарних и трансдисциплинарних студија уметности.

Упутство за примену посебног стандарда::

- Установа има наставнике са врхунским референцама и искуством у раду као и остале ресурсе на нивоу одговарајућем за образовање највишег степена;
 - Установа остварује дипломске и основне студије из уметничке области за који се студијски програм акредитује;
 - Установа остварује сарадњу са сродним институцијама и установама културе у земљи и свету;
 - Установа има способност за организацију мултидисциплинарних студија.
-

Стандард 1. Структура студијског програма

Структура садржи јасно дефинисан садржај и обим програма.

Упутство за примену стандарда 1:

1.1. Садржајем студијског програма се јасно утврђују:

- назив и циљеви студијског програма;
 - врста студија и исход процеса учења;
 - научни назив;
 - услови за упис на студијски програм;
 - листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;
 - начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија;
 - бодовна вредност сваког предмета исказана у складу са ЕСПБ бодовима;
 - бодовна вредност завршног уметничког пројекта исказана у ЕСПБ бодовима;
 - предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;;
 - начин избора предмета из других студијских програма;
 - услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
 - и друга питања од значаја за извођење студијског програма.
-

1.2. Докторске студије имају обим од најмање 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и дипломским академским студијама.

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм докторских студија уметности има јасно дефинисану и објављену сврху у образовном систему.

Упутство за примену стандарда 2:

2.1. Сврха студијског програма докторских студија је развој уметности, критичког и теоријског мишљења и образовање стручњака способних да самостално воде уметничка и теоријска истраживања.

2.2. Сврха студијског програма мора бити у складу са основним задацима високошколске установе на којој се програм изводи.

2.3. Сврха студијског програма је јасно и недвосмислено формулисана.

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм докторских студија има јасно дефинисане и објављене циљеве.

Упутство за примену стандарда 3:

3.1. Циљ студијског програма је образовање студената за препознатљиве и јасне професије и занимања. Студијски програм обезбеђује стицање врхунских компетенција које су друштвено оправдане и корисне и представљају допринос знању и разумевању у оквиру одређене уметничке области.

3.2. Циљ студијског програма мора бити у складу са основним задацима и сврхом високошколске установе на којој се програм изводи.

3.3. Циљ студијског програма је јасно и недвосмислено формулисан.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма докторских студија уметности студент стиче опште и специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања уметничке, теоријске и стручне делатности.

Упутство за примену стандарда 4:

4.1. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће опште способности:

- оригиналног доприноса уметности и унапређења културног и цивилизацијског окружења;
 - анализе, синтезе и предвиђања решења и последица;
 - овладавање методима, поступцима и процесима уметничког и
-

-
- теоретског изражавања и истраживања;
- писања у академском стилу, формирања доследних аргумената и артикулације идеја;
 - развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;
 - примене знања у пракси;
 - развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;
 - професионалне етике..

4.2. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности:

- темељног познавања и разумевања дисциплине одговарајуће струке;
- решавање конкретних проблема уз употребу уметничких и теоретских метода и поступака;
- повезивање основних знања из различитих области и њихове примене;
- праћење и примене новина у струци;
- развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
- употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима из одговарајућег подручја.

Стандард 5: Курикулум

Курикулум садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула са описом као и докторски уметнички пројекат који је завршни део студијског програма докторских студија уметности.

Упутство за примену стандарда 5:

5.1. Структура курикулума обухвата распоред предмета и модула по семестрима, триместрима односно блоковима, фонд часова активне наставе и ЕСПБ бодове.

5.2. Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ предмета са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, услове за упис предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге податке.

5.3. Структура студијског програма на студијама у пољу уметности садржи следеће групе предмета изражене у ЕСПБ бодовима: уметничке, теоријско-уметничке и друштвено-хуманистичке групе предмета заступљене у процентима примереним различитим уметничким областима.

5.4. Број бодова за докторски уметнички пројекат улази у укупан број бодова потребних за завршетак докторских студија уметности..

5.5. Докторат уметности се састоји из уметничког пројекта и

писаног рада.

Уметнички пројекат представља уметнички рад јавно приказан у форми изложбе, јавног извођења, публикације или неке друге врсте уметничког достигнућа. Писани рад представља резултат темељно истражене теоријске теме која је у дијалошкој вези са уметничким достигнућем.

Садржај и удео уметничког и теоретског дела у уметничком пројекту мора да буде јавно објављен и дефинисан тако да је примерен достигнућима и искуствима у образовању у различитим уметничким областима као што су драмске и аудиовизуелне, ликовне, музичке и извођачке и примењене уметности и дизајн.

5.6. Најмање половина ЕСПБ бодова предвиђена за реализацију докторских студија односи се на докторски уметнички пројекат и предмете који су у вези са темом уметничког пројекта.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм прати савремене светске токове уметничке и научне праксе и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама у оквиру европског и светског образовног простора.

Упутство за примену стандарда 6:

6.1. Студијски програм нуди студентима најновија уметничка и теоријска сазнања.

6.2. Студијски програм је целовит и свеобухватан и усаглашен са другим програмима високошколске установе.

6.3. Студијски програм је упоредив са најмање три акредитована инострана програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и потребама развоја уметности, теорије, образовања и културе као и својим ресурсима, уписује студенте на студијски програм докторских студија.

Упутство за примену стандарда 7:

7.1. Број студената који се уписује на студијски програм одређује се на основу расположивих кадровских, просторних и других могућности установе као и процењених друштвених потреба.

7.2. Право уписа имају кандидати који су остварили обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и дипломским академским студијама, као и на основу оствареног успеха у току тих студија и провере њиховог знања, склоности и способности.

7.3. За упис на докторске студије неопходно је познавање бар

једног страног језика који утврђује високошколска установа.

7.4. Врста знања, склоности и способности које се проверавају при упису на докторске студије као и начин те провере објављују се у конкурсу.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Вредновање студената се изражава оценом на испиту после континуираног праћења успешности и напредовања студената у савлађивању одређеног предмета који се прати током семестра. Докторски уметнички пројекат се оцењује на основу показатеља уметничког односно теоретског доприноса.

Упутство за примену стандарда 8:

8.1. Студент савлађује студијски програм континуираним радом током семестра и полагањем испита чиме стиче одређени број ЕСПБ бодова, у складу са студијским програмом.

8.2. Начин и поступак припреме и одбране докторског уметничког пројекта уређује се општим актом високошколске установе којим се дефинише прихватање теме, оцена урађеног пројекта и испуњеност услова за приступање јавној усменој одбрани.

8.3. Оцењивање се врши по унапред објављеним критеријумима.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма докторских студија постоји наставно особље које има потребне уметничке и стручне способности.

Упутство за примену стандарда 9:

9.1. Високошколска установа која изводи докторске студије треба да има дефинисане критеријуме и развијен систем за избор наставника, из матичне као и других образовних, културних и научних установа, који учествују у реализацији докторских студија.

9.2. Ментор може бити доктор уметности или редовни професор из одговарајуће уметничке области.

9.3. Ментор може да води највише пет доктораната истовремено.

9.4. Минимални број наставника који учествује на студијском програму докторских студија је пет.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру докторског студијског програма и броју студената који се уписује.

Упутство за примену стандарда 10:

10.1. Високошколска установа има краткорочни и дугорочни план

и буџет предвиђен за реализацију уметничког и истраживачког рада.

10.2. Средства за реализацију докторских студија могу бити обезбеђена у сарадњи са другим високошколским установама, установама у култури и међународним организацијама.

10.3. За извођење студијског програма обезбеђени су одговарајући ресурси за извођење наставе и уметнички рад.

Стандард 11: Контрола квалитета

За сваки студијски програм високошколска установа редовно и систематично спроводи контролу квалитета путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Упутство за примену стандарда 11:

11.1. Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење и предузимање мера за унапређење квалитета.

11.2. Контрола квалитета програма се обавља у унапред одређеним временским периодима у складу са законом.

11.3. У контроли квалитета и оцени студијског програма обезбеђена је активна улога студената."

Посебан стандард. Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија уметности и интердисциплинарних, мултидисциплинарних и трансдисциплинарних студија уметности

Високошколска установа показује своју спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на уметнички, уметничкоистраживачки и теоријски рад.

Установа има способност за организацију интердисциплинарних, мултидисциплинарних и трансдисциплинарних студија уметности.

Упутство за примену посебног стандарда::

- Установа има наставнике са врхунским референцама и искуством у раду као и остале ресурсе на нивоу одговарајућем за образовање највишег степена;
 - Установа остварује дипломске и основне студије из уметничке области за који се студијски програм акредитује;
 - Установа остварује сарадњу са сродним институцијама и установама културе у земљи и свету;
 - Установа има способност за организацију мултидисциплинарних студија.
-

Стандард 1. Структура студијског програма

Структура садржи јасно дефинисан садржај и обим програма.

Упутство за примену стандарда 1:

-
- 1.1. Садржајем студијског програма се јасно утврђују:
- назив и циљеви студијског програма;
 - врста студија и исход процеса учења;
 - научни назив;
 - услови за упис на студијски програм;
 - листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;
 - начин извођења студија и потребно време за извођење појединих облика студија;
 - бодовна вредност сваког предмета исказана у складу са ЕСПБ бодовима;
 - бодовна вредност завршног уметничког пројекта исказана у ЕСПБ бодовима;
 - предуслове за упис појединих предмета или групе предмета;;
 - начин избора предмета из других студијских програма;
 - услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;
 - и друга питања од значаја за извођење студијског програма.
- 1.2. Докторске студије имају обим од најмање 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и дипломским академским студијама.
-

Стандард 2. Сврха студијског програмаа

Студијски програм докторских студија уметности има јасно дефинисану и објављену сврху у образовном систему.

Упутство за примену стандарда 2:

- 2.1. Сврха студијског програма докторских студија је развој уметности, критичког и теоријског мишљења и образовање стручњака способних да самостално воде уметничка и теоријска истраживања.
 - 2.2. Сврха студијског програма мора бити у складу са основним задацима високошколске установе на којој се програм изводи.
 - 2.3. Сврха студијског програма је јасно и недвосмислено формулисана.
-

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм докторских студија има јасно дефинисане и објављене циљеве.

Упутство за примену стандарда 3:

- 3.1. Циљ студијског програма је образовање студената за препознатљиве и јасне професије и занимања. Студијски програм обезбеђује стицање врхунских компетенција које су друштвено оправдане и корисне и представљају допринос знању и разумевању у оквиру одређене уметничке области.
-

3.2. Циљ студијског програма мора бити у складу са основним задацима и сврхом високошколске установе на којој се програм изводи.

3.3. Циљ студијског програма је јасно и недвосмислено формулисан.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма докторских студија уметности студент стиче опште и специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања уметничке, теоријске и стручне делатности.

Упутство за примену стандарда 4:

4.1. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће опште способности:

- оригиналног доприноса уметности и унапређења културног и цивилизацијског окружења;
- анализе, синтезе и предвиђања решења и последица;
- овладавање методима, поступцима и процесима уметничког и теоретског изражавања и истраживања;
- писања у академском стилу, формирања доследних аргумената и артикулације идеја;
- развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа;
- примене знања у пракси;
- развоја комуникационих способности и спретности, као и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;
- професионалне етике..

4.2. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне способности:

- темељног познавања и разумевања дисциплине одговарајуће струке;
 - решавање конкретних проблема уз употребу уметничких и теоретских метода и поступака;
 - повезивање основних знања из различитих области и њихове примене;
 - праћење и примене новина у струци;
 - развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју;
 - употребе информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима из одговарајућег подручја.
-

Стандард 5: Курикулум

Курикулум садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула са описом као и докторски уметнички пројекат који је завршни део студијског програма докторских студија уметности.

Упутство за примену стандарда 5:

5.1. Структура курикулума обухвата распоред предмета и модула по семестрима, триместрима односно блоковима, фонд часова активне наставе и ЕСПБ бодове.

5.2. Опис предмета садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ предмета са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, услове за упис предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге податке.

5.3. Структура студијског програма на студијама у пољу уметности садржи следеће групе предмета изражене у ЕСПБ бодовима: уметничке, теоријско-уметничке и друштвено-хуманистичке групе предмета заступљене у процентима примереним различитим уметничким областима.

5.4. Број бодова за докторски уметнички пројекат улази у укупан број бодова потребних за завршетак докторских студија уметности..

5.5. Докторат уметности се састоји из уметничког пројекта и писаног рада.

Уметнички пројекат представља уметнички рад јавно приказан у форми изложбе, јавног извођења, публикације или неке друге врсте уметничког достигнућа. Писани рад представља резултат темељно истражене теоријске теме која је у дијалогској вези са уметничким достигнућем.

Садржај и удео уметничког и теоретског дела у уметничком пројекту мора да буде јавно објављен и дефинисан тако да је примерен достигнућима и искуствима у образовању у различитим уметничким областима као што су драмске и аудиовизуелне, ликовне, музичке и извођачке и примењене уметности и дизајн.

5.6. Најмање половина ЕСПБ бодова предвиђена за реализацију докторских студија односи се на докторски уметнички пројекат и предмете који су у вези са темом уметничког пројекта.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програмаа

Студијски програм прати савремене светске токове уметничке и научне праксе и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама у оквиру европског и светског образовног простора.

Упутство за примену стандарда 6:

6.1. Студијски програм нуди студентима најновија уметничка и теоријска сазнања.

6.2. Студијски програм је целовит и свеобухватан и усаглашен са другим програмима високошколске установе.

6.3. Студијски програм је упоредив са најмање три акредитована

инострани програма, од којих су најмање два из европског образовног простора.

Стандард 7: Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и потребама развоја уметности, теорије, образовања и културе као и својим ресурсима, уписује студенте на студијски програм докторских студија.

Упутство за примену стандарда 7:

7.1. Број студената који се уписује на студијски програм одређује се на основу расположивих кадровских, просторних и других могућности установе као и процењених друштвених потреба.

7.2. Право уписа имају кандидати који су остварили обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и дипломским академским студијама, као и на основу оствареног успеха у току тих студија и провере њиховог знања, склоности и способности.

7.3. За упис на докторске студије неопходно је познавање бар једног страног језика који утврђује високошколска установа.

7.4. Врста знања, склоности и способности које се проверавају при упису на докторске студије као и начин те провере објављују се у конкурс.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Вредновање студената се изражава оценом на испиту после континуираног праћења успешности и напредовања студената у савлађивању одређеног предмета који се прати током семестра. Докторски уметнички пројекат се оцењује на основу показатеља уметничког односно теоретског доприноса.

Упутство за примену стандарда 8:

8.1. Студент савлађује студијски програм континуираним радом током семестра и полагањем испита чиме стиче одређени број ЕСПБ бодова, у складу са студијским програмом.

8.2. Начин и поступак припреме и одбране докторског уметничког пројекта уређује се општим актом високошколске установе којим се дефинише прихватање теме, оцена урађеног пројекта и испуњеност услова за приступање јавној усменој одбрани..

8.3. Оцењивање се врши по унапред објављеним критеријумима.

Стандард 9: Наставно особље

За реализацију студијског програма докторских студија постоји наставно особље које има потребне уметничке и стручне способности.

Упутство за примену стандарда 9:

9.1. Високошколска установа која изводи докторске студије треба

да има дефинисане критеријуме и развијен систем за избор наставника, из матичне као и других образовних, културних и научних установа, који учествују у реализацији докторских студија.

9.2. Ментор може бити доктор уметности или редовни професор из одговарајуће уметничке области.

9.3. Ментор може да води највише пет доктораната истовремено.

9.4. Минимални број наставника који учествује на студијском програму докторских студија је пет. Од укупног броја ментора 50% је у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи

Стандард 10: Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру докторског студијског програма и броју студената који се уписује.

Упутство за примену стандарда 10:

10.1. Високошколска установа има краткорочни и дугорочни план и буџет предвиђен за реализацију уметничког и истраживачког рада.

10.2. Средства за реализацију докторских студија могу бити обезбеђена у сарадњи са другим високошколским установама, установама у култури и међународним организацијама.

10.3. За извођење студијског програма обезбеђени су одговарајући ресурси за извођење наставе и уметнички рад.

Стандард 11: Контрола квалитета

За сваки студијски програм високошколска установа редовно и систематично спроводи контролу квалитета путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Упутство за примену стандарда 11:

11.1. Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење и предузимање мера за унапређење квалитета.

11.2. Контрола квалитета програма се обавља у унапред одређеним временским периодима у складу са законом.

11.3. У контроли квалитета и оцени студијског програма обезбеђена је активна улога студената."
